Polskie Sieci Elektroenergetyczne

WYMOGI DOTYCZĄCE PRODUKTÓW SPECYFICZNYCH

Na podstawie:
art. 26 ust. 1 rozporządzenia Komisji (UE) 2017/2195 z dnia 23 listopada 2017 r. ustanawiającego wytyczne dotyczące bilansowania

Data opracowania: 22 września 2026 r.

SPIS TREŚCI

1 PODSTAWA PRAWNA I CEL DOKUMENTU ORAZ ZGODNOŚĆ Z CELAMI ROZPORZĄDZENIA 2017/2195 3

2 ZASADY WDROŻENIA WYMOGÓW ORAZ DOKONYWANIA ZMIAN WYMOGÓW 5

3 AKTY PRAWNE, DOKUMENTY, SKRÓTY, OZNACZENIA I DEFINICJE STOSOWANYCH POJĘĆ 6

4 DEFINICJE PRODUKTÓW SPECYFICZNYCH I USTALENIE OKRESU, W KTÓRYM BĘDĄ STOSOWANE 8

5 UZASADNIENIE DLA KORZYSTANIA Z PRODUKTÓW SPECYFICZNYCH 10

6 RAMY CZASOWE WDROŻENIA WYMOGÓW 11

1 PODSTAWA PRAWNA I CEL DOKUMENTU ORAZ ZGODNOŚĆ Z CELAMI ROZPORZĄDZENIA 2017/2195

(1) Niniejszy dokument, zwany dalej „Wymogami", został opracowany przez operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego (OSP) na podstawie art. 26 ust. 1 rozporządzenia Komisji (UE) 2017/2195 z dnia 23 listopada 2017 r. ustanawiającego wytyczne dotyczące bilansowania (rozporządzenie 2017/2195).

(2) Celem Wymogów jest ustalenie definicji i zasad stosowania produktów specyficznych energii bilansującej i mocy bilansującej.

(3) Wymogi zostały sporządzone w języku polskim i ta wersja językowa jest obowiązująca. Inne wersje językowe mają charakter wyłącznie informacyjny.

(4) Wymogi są zgodne z celami rozporządzenia 2017/2195, określonymi w art. 3 ust. 1 tego rozporządzenia:

(4.1) Wzmocnienie efektywnej konkurencji, niedyskryminacji oraz przejrzystości na rynkach bilansujących:

(a) Świadczenie produktów specyficznych określonych w Wymogach jest ograniczone do zasobów o technologii wytwarzania energii elektrycznej określonej w Wymogach, które ze względu na uwarunkowania techniczne nie mają możliwości świadczenia odpowiadających im produktów standardowych i przed Wdrożeniem produktów standardowych zasoby o tej technologii świadczyły analogiczne usługi;

(b) Każdy zasób spełniający wymagania dla świadczenia produktów specyficznych może być kwalifikowany do ich świadczenia;

(4.2) Zwiększenie efektywności bilansowania, a także efektywności europejskich i krajowych rynków bilansujących:

(a) Wprowadzenie produktów specyficznych określonych w Wymogach pozwala na utrzymanie dotychczasowej podaży usług bilansujących, co pozytywnie wpływa na konkurencję, bezpieczeństwo pozyskania wymaganych usług bilansujących i koszty ich pozyskania;

(4.3) Zintegrowanie rynków bilansujących i promowanie możliwości wymiany usług bilansujących przy jednoczesnym przyczynianiu się do bezpieczeństwa pracy systemu:

(a) Produkty specyficzne stanowią uzupełnienie produktów standardowych i poprawiają bezpieczeństwo pracy systemu;

(b) Wprowadzenie produktów specyficznych nie ogranicza możliwości pozyskania wolumenu wymaganych wielkości mocy bilansujących z produktów standardowych w sytuacji dostępności tych produktów oraz ich konkurencyjności;

(c) Produkty specyficzne nie ograniczają udziału OSP w europejskich platformach wymiany energii bilansującej przy jednoczesnym

zwiększeniu bezpieczeństwa pozyskania wymaganych wielkości mocy bilansujących w KSE;

(4.4) Przyczynienie się do efektywnej, długofalowej pracy i rozwoju systemu przesyłowego energii elektrycznej i sektora energii elektrycznej w Unii przy jednoczesnym ułatwianiu efektywnego i spójnego funkcjonowania rynków dnia następnego, rynków dnia bieżącego oraz rynków bilansujących:

(a) Zdefiniowane w WDB czasy zamknięcia bramek dla zgłoszeń umów sprzedaży energii oraz ofert zintegrowanego procesu grafikowania, w ramach którego dostarczane są produkty specyficzne, uwzględniają harmonogram procesów na rynku dnia następnego i rynku dnia bieżącego oraz są zgodne z postanowieniami art. 24 ust. 5 oraz art. 18 ust. 8 lit. b rozporządzenia 2017/2195;

(4.5) Zapewnienie możliwości sprawiedliwego, obiektywnego, przejrzystego i rynkowego zakupu usług bilansujących, a także, aby przy takim zakupie unikano nadmiernych barier dla nowych instalacji i wzmacniano płynność rynków bilansujących, zapobiegając jednocześnie niepotrzebnym zakłóceniom na rynku wewnętrznym energii elektrycznej:

(a) Produkty specyficzne są pozyskiwane w ramach konkurencyjnych mechanizmów rynkowych, określonych w WDB, maksymalizujących efektywność ekonomiczną procesów ich pozyskiwania;

(4.6) Ułatwienie udziału usług zarządzania stroną popytową, w tym zagregowanych instalacji odbiorczych oraz magazynów energii przy jednoczesnym zapewnieniu im równych szans w konkurencji z innymi usługami bilansującymi, a w razie potrzeby zapewnieniu im możliwości niezależnego działania przy obsłudze pojedynczej instalacji odbiorczej:

(a) Produkty specyficzne określone w Wymogach nie ograniczają możliwości udziału usług zarządzania stroną popytową, w tym zagregowanych instalacji odbiorczych oraz magazynów energii, w świadczeniu usług bilansujących;

(4.7) Ułatwienie udziału energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie osiągnięcia celu Unii Europejskiej dotyczącego wzrostu udziału produkcji energii ze źródeł odnawialnych:

(a) Produkty specyficzne określone w Wymogach nie ograniczają możliwości udziału energii ze źródeł odnawialnych w świadczeniu usług bilansujących.

2 ZASADY WDROŻENIA WYMOGÓW ORAZ DOKONYWANIA ZMIAN WYMOGÓW

(1) Wymogi opracowane przez OSP podlegają konsultacjom społecznym zgodnie z art. 10 ust. 1 i ust. 5 rozporządzenia 2017/2195.

(1.1) OSP opracowuje projekt Wymogów;

(1.2) Dokument, o którym mowa w pkt (1.1), OSP publikuje na swojej stronie internetowej wraz z komunikatem informującym o rozpoczęciu procesu konsultacji społecznych i sposobie nadsyłania uwag do projektu Wymogów oraz okresie przewidzianym na konsultacje społeczne;

(1.3) Okres przewidziany na konsultacje społeczne nie może być krótszy niż określony w art. 10 ust. 1 rozporządzenia 2017/2195, przy czym ocenie OSP podlega uwzględnienie uwag bądź propozycji, które zostały przekazane OSP po upływie okresu przewidzianego na konsultacje;

(1.4) Po zakończeniu okresu przewidzianego na konsultacje społeczne OSP:

(a) Dokonuje analizy otrzymanych uwag i propozycji;

(b) Opracowuje raport z procesu konsultacji społecznych, zawierający zestawienie otrzymanych uwag lub propozycji, informacje o sposobie ich uwzględnienia lub o przyczynach ich nieuwzględnienia oraz w uzasadnionych przypadkach, zestawienie własnych uzupełnień lub korekt, których potrzeba wprowadzenia wynika w szczególności ze zgłoszonych uwag lub propozycji, albo jeżeli mają one charakter redakcyjny lub pisarski, lub polegają na usunięciu oczywistej omyłki;

(c) Opracowuje Wymogi uwzględniające w uzasadnionym zakresie zgłoszone uwagi i propozycje oraz ewentualne uzupełnienia lub korekty, o których mowa w pkt (b), zgodnie z informacjami przedstawionymi w raporcie z procesu konsultacji społecznych;

(d) Przedkłada Prezesowi URE do zatwierdzenia Wymogi wraz z raportem z procesu konsultacji społecznych;

(e) Publikuje na swojej stronie internetowej komunikat o przedłożeniu Prezesowi URE Wymogów wraz z raportem z procesu konsultacji.

(2) Wymogi podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa URE i wchodzą w życie z datą określoną przez Prezesa URE w decyzji zatwierdzającej Wymogi.

(3) Wymogi, po ich zatwierdzeniu przez Prezesa URE, OSP publikuje na swojej stronie internetowej wraz z informacją o dacie ich wejścia w życie.

(4) Zmianę Wymogów dokonuje się poprzez opracowanie przez OSP nowych Wymogów. Pkt (1)-(3) stosuje się odpowiednio.

3 AKTY PRAWNE, DOKUMENTY, SKRÓTY, OZNACZENIA I DEFINICJE STOSOWANYCH POJĘĆ

(1) Akty prawne i dokumenty powołane w Wymogach:

Instrukcja Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej	– instrukcja opracowana przez OSP na podstawie art. 9g ust. 1 ustawy Prawo energetyczne
Warunki Dotyczące Bilansowania	– Warunki Dotyczące Bilansowania. Na podstawie: Rozporządzenia Komisji (UE) 2017/2195 z dnia 23 listopada 2017 r. ustanawiającego wytyczne dotyczące bilansowania
rozporządzenie 2017/2195	– rozporządzenie Komisji (UE) 2017/2195 z dnia 23 listopada 2017 r. ustanawiające wytyczne dotyczące bilansowania (Dz. U. UE L 312 z 28.11.2017, str. 6 z późn. zm.)
ustawa Prawo energetyczne	– ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 266 z późn. zm.)

(2) Definicje stosowanych pojęć:

europejska platforma wymiany energii bilansującej	– europejska platforma wymiany energii bilansującej w rozumieniu § 2 pkt 3 rozporządzenia systemowego, tj. platforma, o której mowa w art. 19, art. 20 i art. 21 rozporządzenia 2017/2195
platforma mFRR	– europejska platforma wymiany energii bilansującej z rezerw odbudowy częstotliwości z aktywacją nieautomatyczną, o której mowa w art. 20 rozporządzenia 2017/2195
produkt specyficzny	– produkt specyficzny w rozumieniu art. 2 pkt 36 rozporządzenia 2017/2195, tj. produkt inny niż produkt standardowy
produkt standardowy	– produkt standardowy w rozumieniu art. 2 pkt 28 rozporządzenia 2017/2195, tj. dany zharmonizowany produkt bilansujący ustalony przez wszystkich OSP do celów wymiany usług bilansujących

Ponadto, dla celów Wymogów mają zastosowanie, inne niż przywołane powyżej, definicje, o których mowa w art. 2 rozporządzenia 2017/2195 oraz definicje zawarte w art. 3 ustawy Prawo energetyczne oraz w WDB.

(3) Skróty i oznaczenia:

DUB	– dostawca usług bilansujących
FRR	– rezerwa odbudowy częstotliwości (ang. frequency restoration reserve)
IRiESP	– Instrukcja Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej
JG	– jednostka grafikowa
JG_{M1}	– jednostka grafikowa magazynu z ZAK = 1
KSE	– krajowy system elektroenergetyczny
mFRR	– rezerwa odbudowy częstotliwości z aktywacją nieautomatyczną (ang. manual frequency restoration reserve)

mFRRd	–	rezerwa odbudowy częstotliwości z aktywacją nieautomatyczną typu bezpośredniego – produkt standardowy
mFRRn	–	rezerwa odbudowy częstotliwości z aktywacją nieautomatyczną typu bezpośredniego – produkt niestandardowy
MWE	–	moduł wytwarzania energii
OSP	–	operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego
P^{Wyk_mFRRn}	–	odpowiedź JG na zadaną moc mFRRn
P^{Zad_mFRRn}	–	zadana moc mFRRn
Prezes URE	–	Prezes Urzędu Regulacji Energetyki
WDB	–	Warunki Dotyczące Bilansowania
ZAK	–	znacznik aktywności JG na rynku bilansującym
ZPG	–	zintegrowany proces grafikowania

4 DEFINICJE PRODUKTÓW SPECYFICZNYCH I USTALENIE OKRESU, W KTÓRYM BĘDĄ STOSOWANE

(1) OSP w celu pokrycia zapotrzebowania na moc i energię elektryczną w KSE korzysta z następującego produktu specyficznego w zakresie mocy bilansujących i energii bilansującej:

(1.1) Rezerwa odbudowy częstotliwości z aktywacją nieautomatyczną typu bezpośredniego – produkt niestandardowy (mFRRn).

(2) DUB dla każdego zakontraktowanego produktu specyficznego mocy bilansującej mFRRn dostarcza odpowiednią moc w formie ofert zintegrowanego procesu grafikowania na zasadach określonych w WDB.

(3) Produkt specyficzny mocy bilansującej mFRRn ma następujące cechy:

(3.1) Okres ważności: 15 minut lub 1 godzina;

(3.2) Minimalny czas między końcem okresu dezaktywacji a kolejną aktywacją: 0 minut;

(3.3) Kierunek: w górę lub w dół.

(4) Produkt specyficzny energii bilansującej z mFRRn ma następujące cechy:

(4.1) Okres przygotowawczy: 2,5 minuty;

(4.2) Okres rampowania: 10 minut;

(4.3) Okres dostawy: co najmniej 5 minut i nie dłużej niż 20 minut;

(4.4) Okres dezaktywacji: 10 minut;

(4.5) Odpowiedź JG (P^{Wyk_mFRRn}) na zadaną moc mFRRn (P^{Zad_mFRRn}) musi spełniać następujące warunki:

(a) W chwili otrzymania polecenia aktywacji: $P^{Wyk_mFRRn} = 0$ MW;

(b) W okresie przygotowawczym: $|P^{Wyk_mFRRn}| \leq |P^{Zad_mFRRn}|$;

(c) W okresie rampowania P^{Wyk_mFRRn} musi być co najmniej równa wartości wynikającej z liniowej zmiany mocy od 0 MW do P^{Zad_mFRRn};

(d) W chwili zakończenia okresu rampowania: $P^{Wyk_mFRRn} = P^{Zad_mFRRn}$;

(e) W okresie dostawy: $P^{Wyk_mFRRn} = P^{Zad_mFRRn}$;

(f) W okresie dezaktywacji P^{Wyk_mFRRn} musi być równa co najwyżej wartości wynikającej z liniowej zmiany mocy od P^{Zad_mFRRn} do 0 MW;

(g) W chwili zakończenia okresu dezaktywacji: $P^{Wyk_mFRRn} = 0$ MW;

(h) W każdym z okresów: (i) przygotowawczym i rampowania łącznie oraz (ii) dezaktywacji, realizacja aktywacji mFRRn musi być monotoniczna.

(5) Aktywację energii bilansującej z mFRRn oraz dopuszczalny obszar realizacji tej aktywacji przedstawiono na rysunku 1.

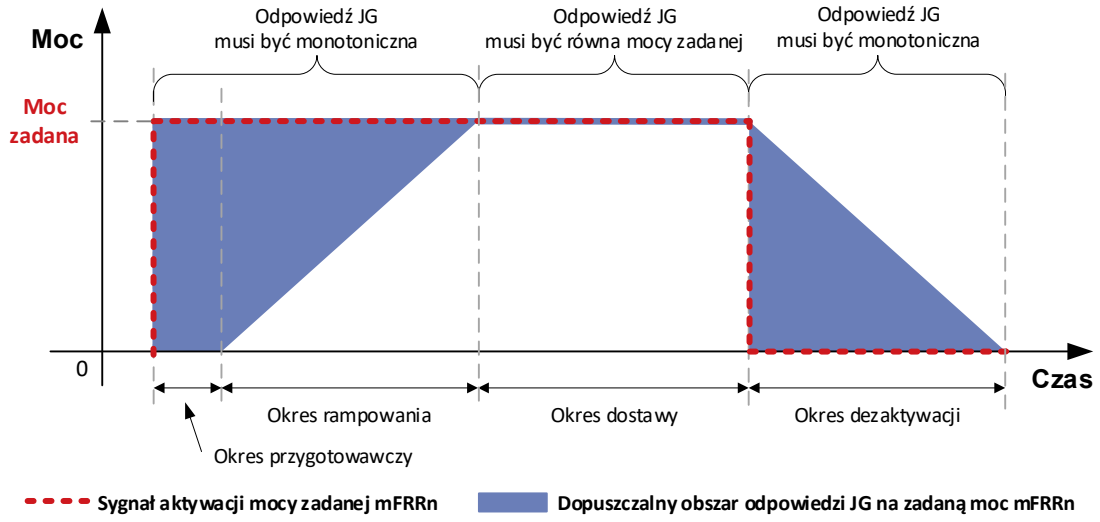

Rysunek 1. Ilustracja aktywacji energii bilansującej z mFRRn oraz dopuszczalnego obszaru realizacji tej aktywacji.

(6) Produkt mFRRn może być dostarczany wyłącznie przez JG_{M1} utworzone z MWE elektrowni szczytowo-pompowych;

(7) Produkt mFRRn jest aktywowany przez OSP lokalnie w ramach ZPG i nie podlega wymianie na platformie mFRR.

(8) OSP pozyskuje i korzysta z produktu mFRRn na zasadach określonych w WDB z uwzględnieniem pkt (9).

(9) OSP korzysta z mocy bilansującej mFRRn, tj. dokonuje aktywacji energii bilansującej z mFRRn, w celu skutecznego i efektywnego zbilansowania KSE, w tym racjonalizacji kosztów FRR, biorąc w szczególności pod uwagę:

(9.1) Zapotrzebowanie na energię bilansującą z FRR;

(9.2) Wolumen dostępnej dla OSP mocy bilansującej mFRRd;

(9.3) Wolumen dostępnej dla OSP mocy bilansującej aFRR;

(9.4) Ceny ofertowe energii bilansującej z mFRRd, aFRR i mFRRn;

(9.5) Energię bilansującą dostępną z mocy bilansującej mFRRn.

(10) Produkt specyficzny mFRRn stosuje się do końca 2031 r., z możliwością skrócenia albo wydłużenia tego okresu na zasadach określonych w pkt 6 Wymogów.

5 UZASADNIENIE DLA KORZYSTANIA Z PRODUKTÓW SPECYFICZNYCH

(1) Na podstawie art. 26 ust. 1 lit. b) i f) rozporządzenia 2017/2195 określa się następujące czynniki uzasadniające korzystanie z produktu specyficznego mFRRn:

(1.1) Wsparcie podaży w zakresie mocy bilansujących FRR w celu zapewniania wystarczalności środków operacyjnych dla OSP;

(1.2) JG_{M1} utworzone z MWE elektrowni szczytowo-pompowych ze względu na uwarunkowania techniczne nie mają możliwości świadczenia mFRRd przez zmianę stanu JG_{M1} zgodnie z modelem odpowiedzi oczekiwanym dla wymiany energii bilansującej na platformie mFRR;

(1.3) W okresie od 01.07.2025 r. do 30.06.2026 r. ponad 80% mocy bilansującej mFRR było nabyte z JG_{M1} utworzonych z MWE elektrowni szczytowo-pompowych i było świadczone przez zmianę stanu JG_{M1}. Brak możliwości świadczenia tej mocy bilansującej przez zmianę stanu JG_{M1} skutkowałby wyzwaniami w zakresie pozyskania wymaganych wielkości mocy bilansujących FRR;

(1.4) Brak wprowadzenia produktu specyficznego mFRRn i dopuszczenie do świadczenia produktu standardowego mFRRd przez JG_{M1} utworzone z MWE elektrowni szczytowo-pompowych przez zmianę stanu JG_{M1} skutkowałoby odchyleniami od modelu odpowiedzi oczekiwanego dla wymiany energii bilansującej na platformie mFRR, co wpłynęłoby na zwiększenie zapotrzebowania na energię bilansującą z aFRR, bezpieczeństwo pracy połączonych systemów elektroenergetycznych oraz zwiększonymi kosztami bilansowania KSE.

(2) Na podstawie art. 26 ust. 1 lit. c) rozporządzenia 2017/2195 określa się następujące środki w celu zminimalizowania wykorzystania produktu specyficznego mFRRn:

(2.1) Ograniczenie możliwości świadczenia mFRRn, zgodnie z postanowieniami pkt 4(6), do zasobów niezbędnych do zapewnienia wymaganych wielkości mocy bilansujących FRR, które jednocześnie nie posiadają technicznej zdolności do świadczenia produktu standardowego mFRR.

6 RAMY CZASOWE WDROŻENIA WYMOGÓW

(1) OSP wdraża Wymogi równolegle z wejściem w życie zmian nr 6/2026 WDB i Karty aktualizacji nr 5/CK-5/CB-4/2026 IRiESP.

(2) OSP co najmniej raz na dwa lata wykonuje analizy zasadności utrzymywania produktu specyficznego mając na względzie bezpieczeństwo pracy KSE, możliwość zapewnienia wymaganych wielkości mocy bilansujących FRR, płynność rynku w odniesieniu do mocy bilansujących aFRR i mFRRd.

(3) W przypadku występowania jednego lub więcej czynników uzasadniających korzystanie z produktu specyficznego mFRRn, OSP może wystąpić z wnioskiem o przedłużenie okresu stosowania produktu specyficznego mFRRn, o którym mowa w pkt 4(10), poprzez zmianę niniejszych Wymogów zgodnie z pkt 2(4).

(4) Zakończenie stosowania produktu specyficznego mFRRn przed upływem terminu wskazanego w pkt 4(10) może nastąpić poprzez zmianę niniejszych Wymogów, zgodnie z pkt 2(4).